T085 TKL 3 (55) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 78-Bốn Nhiếp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI TAÙM: BOÁN NHIEÁP

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp nhö moäng, nhö tieáng vang, nhö aûnh, nhö soùng naéng, nhö huyeãn, nhö hoùa, khoâng coù thaät söï, khoâng coù tính sôû höõu, töï töôùng khoâng, thì laøm sao phaân bieät aáy laø phaùp laønh, laø phaùp chaúng laønh, laø phaùp theá gian, laø phaùp xuaát theá gian, laø phaùp höõu laäu, laø phaùp voâ laäu, laø phaùp höõu vi, laø phaùp voâ vi, laø phaùp coù theå ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, laø phaùp coù theå ñöôïc ñaïo Bích-chi Phaät, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ngöôøi phaøm phu ngu si moäng, thì thaáy coù ngöôøi moäng, cho ñeán hoùa, thaáy coù ngöôøi hoùa maø khôûi leân nghieäp thaân, mieäng, yù, thieän, baát thieän, voâ kyù; khôûi leân phöôùc nghieäp, toäi nghieäp, baát ñoäng nghieäp. Boà-taùt aáy haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät truù trong hai khoâng laø roát raùo khoâng vaø voâ thæ khoâng, vì chuùng sinh thuyeát phaùp raèng: Naøy caùc chuùng sinh! Saéc aáy khoâng, khoâng coù sôû höõu; thoï, töôûng, haønh, thöùc aáy khoâng, khoâng coù sôû höõu; möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi laø moäng. Saéc laø tieáng vang, laø aûnh, laø soùng naéng, laø huyeãn, laø hoùa; thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng nhö vaäy. Möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi laø moäng, laø tieáng vang, laø aûnh, laø soùng naéng, laø huyeãn, laø hoùa; trong aáy khoâng coù naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi, khoâng coù moäng, cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy moäng, khoâng tieáng vang, cuõng khoâng coù ngöôøi nghe tieáng vang; khoâng coù aûnh , cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy aûnh; khoâng coù soùng naéng, cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy soùng naéng; khoâng coù huyeãn, cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy huyeãn; khoâng coù hoùa, cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy hoùa. Heát thaûy phaùp laø khoâng coù coäi goác, thaät tính Khoâng coù sôû höõu. Caùc ngöôøi ôû trong choã khoâng coù naêm uaån thaáy naêm uaån, khoâng coù möôøi hai nhaäp thaáy möôøi hai nhaäp, khoâng coù möôøi taùm giôùi thaáy möôøi taùm giôùi; caùc phaùp aáy ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, vì khôûi taâm ñieân ñaûo, noù thuoäc quaû baùo cuûa nghieäp, caùc ngöôøi côù gì ñoái vôùi caùc phaùp khoâng, khoâng coù coäi goác maø chaáp thuû töôùng coäi goác? Khi aáy Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät duøng söùc phöông tieän ñoái vôùi söï xan tham, keùo chuùng sinh ra khoûi baèng caùch daïy hoï haønh boá thí Ba-la- maät, do coâng ñöùc boá thí aáy ñöôïc quaû baùo lôùn; töø phöôùc baùo lôùn ñöôïc ra khoûi, roài daïy hoï khieán trì giôùi, do coâng ñöùc trì giôùi ñöôïc sinh coõi trôøi toân quyù; laïi keùo ra khoûi khieán truù vaøo Sô thieàn, do coâng ñöùc Sô thieàn ñöôïc sinh coõi Phaïm thieân; Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, Voâ bieân khoâng xöù, Voâ bieân thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi chuùng sinh haønh boá thí vaø quaû baùo boá thí aáy, trì giôùi vaø quaû baùo trì giôùi aáy, thieàn ñònh, vaø quaû baùo thieàn ñònh aáy duøng moãi moãi nhaân duyeân keùo ra khoûi maø an

trí nôi Voâ dö Nieát-baøn vaø ôû trong ñaïo Nieát-baøn, ñoù laø boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 2 baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, giaûi thoaùt moân, taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, maø an oån chuùng sinh, khieán ôû vaøo thaùnh phaùp voâ laäu, voâ saéc, voâ hình, voâ ñoái. Thaáy ngöôøi coù theå ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán ñaïo Bích-chi Phaät thì khieán an truù quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán ñaïo Bích-chi Phaät; thaáy ngöôøi coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì an oån giaùo hoùa khieán truù trong Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Caùc Boà-taùt raát hieám coù, khoù saùnh kòp, caùc vò aáy coù theå haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät saâu xa, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng coù tính sôû höõu, roát raùo khoâng, voâ thæ khoâng, maø phaân bieät caùc phaùp laø thieän, laø baát thieän, laø höõu laäu, laø voâ laäu cho ñeán laø höõu vi, laø voâ vi. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Caùc Boà-taùt raát hieám coù, khoù bì kòp, caùc vò aáy coù theå haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät saâu xa, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng coù tính sôû höõu, roát raùo khoâng, voâ thæ khoâng maø phaân bieät caùc phaùp. Naøy Tu-boà-ñeà! Caùc oâng neáu bieát phaùp hieám coù, khoù bì cuûa Boà-taùt aáy, thì bieát heát thaûy Thanh-vaên, Bích-chi Phaät coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì ngöôøi khaùc! Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng gì laø phaùp hieám coù, khoù bì kòp cuûa Boà-taùt? Caùc Thanh-vaên, Bích-chi Phaät khoâng coù ñöôïc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaûi nhaát taâm laéng nghe. Coù Boà-taùt haønh Ba- la-maät, truù trong saùu Ba-la-maät do quaû baùo maø ñöôïc vaø truù trong naêm thaàn thoâng do quaû baùo maø ñöôïc, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo; truù trong caùc Ñaø-la-ni, caùc trí khoâng ngaïi, ñi ñeán möôøi phöông theá giôùi; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do boá thí nhieáp ñoä, thì duøng boá thí nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do trì giôùi nhieáp ñoä, thì laáy trì giôùi nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi do nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, thì tuøy söï thích öùng maø nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do Sô thieàn nhieáp ñoä, thì laáy Sô thieàn nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do Nhò thieàn, Tam thieàn, cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù nhieáp ñoä, thì tuøy theo choã thích öùng maø nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do taâm töø, bi, hæ, xaû nhieáp ñoä, thì laáy taâm töø, bi, hæ, xaû nhieáp ñoä; ñoái vôùi ngöôøi coù theå do boán nieäm xöù, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, do tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc nhieáp ñoä, thì tuøy choã thích öùng maø nhieáp ñoä. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt laáy boá thí lôïi ích chuùng sinh? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, boá thí tuøy theo choã caàn duøng hoaëc aên uoáng, y phuïc, xe ngöïa, höông hoa, anh laïc ñeàu caáp thí cho, nhö cuùng döôøng Phaät, Bích-chi Phaät, A-la-haùn, A-na-haøm, Tö-ñaø-haøm, Tu-ñaø-hoaøn ngang nhau khoâng khaùc. hoaëc thí cho ngöôøi tu taùm phaàn thaùnh ñaïo vaø ngöôøi phaøm, cho ñeán caàm thuù ñeàu khoâng coù phaân

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 3 bieät, bình ñaúng maø boá thí. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp laø khoâng khaùc, khoâng phaân bieät. Boà-taùt aáy boá thí khoâng khaùc, khoâng phaân bieät roài seõ ñöôïc quaû baùo khoâng coù phaân bieät, ñoù laø trí Nhaát thieát chuûng. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt thaáy ngöôøi haønh khaát hoaëc sinh taâm nhö vaày: “Phaät laø ruoäng phöôùc, ta neân cuùng döôøng; caàm thuù chaúng phaûi phöôùc ñieàn, khoâng neân cuùng döôøng”, thì nhö vaäy chaúng phaûi phaùp Boà-taùt. Vì sao? Vì Boà-taùt phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng nghó raèng ñoái vôùi chuùng sinh naøy neân boá thí laøm lôïi ích, ñoái vôùi chuùng sinh kia khoâng neân boá thí, vì boá thí cho chuùng sinh aáy neân ñöôïc sinh doøng lôùn Saùt lôïi, doøng lôùn Baø- la-moân, ñaïi gia cö só, cho ñeán do nhaân duyeân boá thí aáy laáy phaùp ba thöøa ñoä cho khieán vaøo Voâ dö Nieát-baøn. Neáu chuùng sinh ñi theo Boà-taùt xin, cuõng khoâng sinh taâm phaân bieät sai khaùc: Neân cho hay khoâng neân cho. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy laø vì chuùng sinh neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, neáu phaân bieät löïa choïn thì rôi vaøo choã bò quôû traùch cuûa chö Phaät, Boà-taùt, Bích-chi Phaät, hoïc nhaân, voâ hoïc nhaân vaø trôøi, ngöôøi raèng: Ai caàu oâng phaùt taâm cöùu chuùng sinh, laøm nhaø cho chuùng sinh, laø choã thuû hoä cho chuùng sinh, laøm choã nöông cho chuùng sinh, maø oâng phaân bieät, löïa choïn neân cho hay khoâng neân cho? Laïi, neáu Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät, hoaëc ngöôøi, chaúng phaûi ngöôøi ñi ñeán muoán xin Boà-taùt thaân theå, tay chaân, thì khi aáy khoâng neân sinh hai taâm laø hoaëc cho hoaëc khoâng cho. Vì sao? Vì Boà-taùt ñaõ vì chuùng sinh neân thoï thaân, nay chuùng sinh ñi ñeán xin laáy, sao coù theå khoâng cho? Ta vì lôïi ích chuùng sinh neân thoï thaân naøy, chuùng sinh khoâng xin, töï mình neân ñem cho, huoáng gì chuùng sinh ñeán xin maø khoâng cho! Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân hoïc nhö vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thaáy ngöôøi ñeán xin neân nghó raèng: Trong ñaây ai cho, ai nhaän, cho vaät gì? Vì heát thaûy phaùp laø töï tính ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, ñeàu roát raùo khoâng. Phaùp khoâng töông khoâng coù cho, khoâng coù cöông ñoaït. Vì sao? Vì roát raùo khoâng, noäi khoâng, ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng, ñaïi khoâng, ñeä nhaát nghóa khoâng, töï töông khoâng. Truù trong roát raùo khoâng aáy maø boá thí, thì khi aáy ñaày ñuû Thí Ba-la-maät. Ñaày ñuû Thí Ba-la-maät, neáu khi bò döùt phaùp beân trong thaân, phaùp beân ngoaøi thaân, lieàn nghó raèng: Caét ta laø ai? Xeû ta laø ai? Laïi nöõa, Ta duøng maét Phaät thaáy caùc Boà-taùt ôû phöông Ñoâng nhieàu nhö caùt soâng Haèng, vaøo ñòa nguïc lôùn ñeå laøm taét löûa, laøm nöôùc soâi nguoäi; duøng ba vieäc giaùo hoùa: Moät laø thaàn tuùc thoâng, hai laø tha taâm thoâng, ba laø thuyeát phaùp. Boà-taùt do söùc thaàn thoâng laøm cho löûa ñòa nguïc lôùn taét, nöôùc soâi nguoäi; do tha taâm thoâng ñem taâm töø, bi, hæ, xaû tuøy yù thuyeát phaùp. Chuùng sinh aáy ñoái vôùi Boà-taùt sinh taâm thanh tònh, neân töø ñòa nguïc ñöôïc thoaùt khoûi, daàn daàn laáy phaùp ba thöøa döùt heát khoå naõo. Phöông Nam, Taây, Baéc, boán goùc, treân, döôùi cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ta duøng maét Phaät xem möôøi phöông theá giôùi thaáy caùc Boà-taùt trong quoác ñoä nhieàu nhö caùt soâng Haèng, laøm thò giaû cho

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 4 chö Phaät, cuùng döôøng chö Phaät, tuøy yù hoan hæ, cuùng kính; neáu chö Phaät thuyeát phaùp, thì ñeàu coù theå thoï trì cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc troïn khoâng queân maát. Laïi nöõa, Ta duøng maét Phaät xem thaáy Boà-taùt trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng, vì suùc sinh neân xaû boû ñôøi soáng kia, caét xeû thaân theå, phaân taùn ñi caùc phöông. Coù caùc chuùng sinh aên thòt caùc Boà-taùt aáy, ñeàu öa kính Boà-taùt. Vì taâm öa kính aáy neân lieàn ñöôïc lìa khoûi ñöôøng suùc sinh, gaëp chö Phaät, nghe Phaät thuyeát phaùp nhö thuyeát tu haønh, daàn daàn nhôø phaùp ba thöøa maø vaøo Voâ dö Nieát-baøn. Nhö vaäy, caùc Boà-taùt laøm lôïi ích raát nhieàu, giaùo hoùa chuùng sinh khieán phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhö thuyeát tu haønh, cho ñeán khi vaøo Voâ dö Nieát-baøn. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ta duøng maét Phaät xem thaáy Boà-taùt trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng, tröø caùi khoå ñoùi khaùt cuûa ngaï quyû, caùc ngaï quyû aáy ñeàu aùi kính Boà-taùt. Do taâm aùi kính neân ñöôïc lìa khoûi ñöôøng ngaï quyû, gaëp chö Phaät, nghe Phaät thuyeát phaùp nhö thuyeát tu haønh, daàn daàn do phaùp ba thöøa maø vaøo Voâ dö Nieát-baøn. Nhö vaäy, Boà-taùt vì ñoä chuùng sinh maø haønh taâm ñaïi bi. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ta duøng maét Phaät thaáy Boà-taùt ôû treân coõi trôøi Töù thieân vöông thuyeát phaùp; ôû treân coõi trôøi Ba möôi ba, coõi trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha hoùa töï taïi thuyeát phaùp. Caùc trôøi nghe Boà-taùt thuyeát phaùp, daàn daàn nhôø phaùp ba thöøa maø ñöôïc dieät ñoä. Trong chuùng chö Thieân aáy, coù ngöôøi tham tröôùc naêm duïc, thì Boà-taùt aáy thò hieän löûa chaùy ñoát cung ñieän hoï maø vì hoï thuyeát phaùp, noùi raèng: Naøy chö Thieân! Heát thaûy phaùp höõu vi ñeàu voâ thöôøng, ñaâu ñöôïc an oån! Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ta duøng maét Phaät xem thaáy Boà-taùt trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc, thaáy caùc Phaïm thieân ôû trong caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng tham tröôùc taø kieán. Caùc Boà-taùt daïy khieán xa lìa taø kieán, noùi raèng: Caùc oâng laøm sao ôû trong caùc phaùp töôùng khoâng, hö voïng maø sinh taâm taø kieán? Nhö vaäy, Boà-taùt truù trong taâm ñaïi töø vì chuùng sinh maø thuyeát phaùp. Ñoù laø phaùp hieám coù khoù bì kòp cuûa caùc Boà-taùt. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Ta duøng maét Phaät xem thaáy caùc Boà-taùt trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng, laáy boán vieäc nhieáp thuû chuùng sinh. Boán vieäc laø boá thí, aùi ngöõ, lôïi haønh vaø ñoàng söï. Boà-taùt laáy vieäc boá thí nhieáp thuû chuùng sinh nhö theá naøo? Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt do hai caùch boá thí nhieáp thuû chuùng sinh, laø taøi thí vaø phaùp thí. Taøi thí nhieáp thuû chuùng sinh laø theá naøo? Ñoù laø Boà-taùt laáy vaøng, baïc, löu ly, xa cöø, traân chaâu, maõ naõo, san hoâ, caùc vaät baùu; hoaëc ñoà aên uoáng, y phuïc, ñoà naèm, phoøng xaù, ñeøn ñuoác, hoa höông, anh laïc, hoaëc trai, hoaëc gaùi, hoaëc traâu deâ, voi ngöïa, xe coä, hoaëc thaân mình caáp thí cho chuùng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 5

sinh, noùi vôùi chuùng sinh raèng: Caùc ngöôi neáu coù caàn gì haõy ñeán laáy nhö laáy vaät cuûa mình, ñöøng nghi ngaïi, khoù khaên. Boà-taùt thí roài, daïy ba Quy y laø quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng. Hoaëc daïy thoï naêm giôùi; hoaëc daïy thoï

giôùi trong moät ngaøy; hoaëc daïy caùc thieàn ñònh, Sô thieàn cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù ñònh; hoaëc daïy töø, bi, hæ, xaû; hoaëc daïy nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm giôùi, nieäm xaû, nieäm thieân; hoaëc daïy quaùn baát tònh, quaùn hôi thôû ra vaøo, hoaëc töôûng, hoaëc xuùc; hoaëc daïy boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo; hoaëc daïy tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc, taùm boäi xaû, cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, hoaëc daïy ñaïi töø ñaïi bi, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình; hoaëc daïy quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán ñaïo Bích-chi Phaät Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö vaäy, Boà-taùt tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do söùc phöông tieän daïy chuùng sinh taøi thí roài, laïi daïy khieán ñöôïc Nieát-baøn voâ thöôïng an oån. Naøy Tu-boà-ñeà! AÁy goïi laø phaùp hieám coù khoù bì kòp cuûa Boà-taùt. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt duøng phaùp thí nhieáp thuû chuùng sinh laø theá naøo? Naøy Tu-boà-ñeà! Phaùp thí coù hai laø theá gian vaø xuaát theá gian. Phaùp thí theá gian laø theá naøo? Ñoù laø dieãn giaûi, chæ baøy phaùp theá gian, nhö quaùn baát tònh, quaùn hôi thôû ra vaøo, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc. Phaùp theá gian nhö vaäy laø phaùp tu chung vôùi phaøm phu; aáy goïi laø phaùp thí theo theá gian. Boà-taùt phaùp thí theo theá gian nhö vaäy roài, duøng moãi moãi nhaân duyeân giaùo hoùa, khieán xa lìa phaùp theá gian. Xa lìa phaùp theá gian roài, duøng söùc phöông tieän khieán ñöôïc thaùnh phaùp voâ laäu vaø thaùnh quaû voâ laäu. Theá naøo laø thaùnh phaùp vaø thaùnh quaû voâ laäu? Thaùnh phaùp voâ laäu laø ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, ba moân giaûi thoaùt. Thaùnh quaû voâ laäu laø quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät vaø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Thaùnh phaùp voâ laäu cuûa Boà-taùt laø trí tueä ñoái vôùi quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn; trí tueä ñoái vôùi ñaïo Bích-chi Phaät; trí tueä ñoái vôùi ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, saùu Ba-la-maät cho ñeán ñaïi töø ñaïi bi; trí tueä hoaëc theá gian, hoaëc xuaát theá gian, hoaëc höõu laäu, hoaëc voâ laäu, hoaëc höõu vi, hoaëc voâ vi. Ñoái vôùi caùc phaùp nhö vaäy laø trí Nhaát thieát chuûng, aáy goïi laø thaùnh phaùp voâ laäu cuûa Boà-taùt. Theá naøo laø thaùnh quaû voâ laäu? Ñoù laø döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí, goïi laø thaùnh quaû voâ laäu. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng chaêng? Phaät daïy: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Tu-boà-ñeà thöa: Boà-taùt vôùi Phaät coù gì sai khaùc?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 6

Phaät daïy: Coù khaùc. Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng goïi laø Phaät. Vì sao? Vì taâm Boà-taùt vôùi taâm Phaät khoâng coù sai khaùc. Boà-taùt truù trong trí Nhaát thieát chuûng ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng coù ñieàu gì khoâng hieåu roõ; aáy goïi laø Boà-taùt phaùp thí theo theá gian. Boà-taùt nhaân phaùp thí theo theá gian maø ñaày ñuû phaùp thí theo xuaát theá gian. Nhö vaäy, Boà-taùt daïy chuùng sinh, khieán ñöôïc phaùp theá gian, do söùc phöông tieän daïy khieán ñöôïc phaùp xuaát theá gian. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø phaùp xuaát theá gian? Ñoù laø phaùp khoâng chung cuøng vôùi phaùp phaøm phu, nhö boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn,

cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo; ba moân giaûi thoaùt, taùm boäi xaû, cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, naêm traêm moân Ñaø-la-ni; aáy goïi laø phaùp xuaát theá gian. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boán nieäm xöù? Boà-taùt quaùn noäi thaân treân thaân, quaùn ngoaïi thaân treân thaân, quaùn noäi ngoaïi thaân treân thaân, sieâng tinh taán nhaát taâm trí tueä quaùn thaân, quaùn nhaân duyeân taäp khôûi cuûa thaân, quaùn söï hoaïi dieät cuûa thaân, quaùn söï taäp khôûi cuûa sanh dieät. Haønh ñaïo aáy khoâng nöông töïa gì, ñoái vôùi theá gian khoâng coù aùi nhieãm; quaùn thoï, taâm, phaùp, nieäm xöù cuõng nhö vaäy. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boán chaùnh caàn? Ñoù laø ñoái vôùi phaùp aùc baát thieän chöa sinh, vì laøm cho ñöøng sinh neân sieâng sinh taâm tinh taán. Ñoái vôùi phaùp aùc baát thieän ñaõ sinh, vì laøm cho ñoaïn döùt neân sieâng sinh taâm tinh taán. Ñoái vôùi thieän phaùp chöa sinh, vì laøm cho phaùt sinh neân sieâng sinh taâm tinh taán. Ñoái vôùi phaùp thieän ñaõ sinh, vì laøm cho taêng tröôûng ñaày ñuû neân sieâng taâm tinh taán; aáy goïi laø boán chaùnh caàn. Naøy Tu-boà-ñeà! Theá naøo laø Boán nhö yù tuùc? Ñoù laø tu duïc tam-muoäi, ñoaïn phieàn naõo thaønh töïu, laø nhö yù tuùc ñaàu; tu tinh taán tam-muoäi, taâm tam-muoäi, tö duy tam-muoäi, ñoaïn phieàn naõo thaønh töïu, laø nhö yù tuùc thöù hai, ba, tö. Theá naøo laø Naêm caên? Ñoù laø tín caên, taán caên, nieäm caên, ñònh caên vaø hueä caên. Theá naøo laø Naêm löïc? Ñoù laø tín löïc, taán löïc, nieäm löïc, ñònh löïc vaø hueä löïc. Theá naøo laø Baûy giaùc phaàn? Ñoù laø nieäm giaùc phaàn, traïch phaùp giaùc phaàn, tinh taán giaùc phaàn, hyû giaùc phaàn, tröø giaùc phaàn (töùc khinh an giaùc phaàn - ND), ñònh giaùc phaàn vaø xaû giaùc phaàn. Theá naøo laø Taùm phaàn thaùnh ñaïo? Ñoù laø chaùnh kieán, chaùnh tö duy, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng, chaùnh tinh taán, chaùnh nieäm vaø chaùnh ñònh.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 7

Theá naøo laø Ba moân tam-muoäi? Ñoù laø moân tam-muoäi Khoâng, moân tam-muoäi Voâ töôùng, Voâ taùc. Theá naøo laø tam-muoäi Khoâng? Laáy haïnh Khoâng, voâ ngaõ ñeå nhieáp taâm, aáy goïi laø tam-muoäi Khoâng. Theá naøo laø tam-muoäi Voâ töôùng? Laáy haïnh töch dieät, haïnh vieãn ly nhieáp taâm, aáy laø Voâ töôùng tam-muoäi. Theá naøo laø Voâ taùc tam-muoäi? Laáy haïnh voâ thöôøng, haïnh khoå nhieáp taâm, aáy laø Voâ taùc tam-muoäi. Theá naøo laø Taùm boäi xaû? Beân trong coù saéc töôùng beân ngoaøi quaùn saéc, laø boäi xaû ñaàu; beân trong khoâng coù saéc töôùng beân ngoaøi quaùn saéc laø boäi xaû hai; tònh boäi xaû, laø boäi xaû ba; vöôït qua heát thaûy saéc töôùng, dieät töôùng höõu ñoái, khoâng nghó ñeán heát thaûy töôùng sai khaùc, quaùn hö khoâng voâ bieân, vaøo voâ bieân khoâng xöù cho ñeán vöôït qua heát thaûy Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù vaøo dieät thoï töôûng boäi xaû; aáy goïi laø taùm boäi xaû. Theá naøo laø Ñònh chín thöù lôùp? Ñoù laø haønh giaû lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc vaøo Sô thieàn, Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, cho ñeán vöôït qua Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, vaøo ñònh Dieät thoï töôûng; aáy goïi laø ñònh chín thöù lôùp. Theá naøo laø Möôøi löïc cuûa Phaät? Ñoù laø trí bieát nhö thaät: phaûi ñaïo lyù, khoâng phaûi ñaïo lyù; trí bieát caùc nghieäp, caùc phaùp thoï baùo; bieát

choã taïo ng- hieäp; bieát nhaân duyeân; bieát quaû baùo cuûa chuùng sinh quaù khöù, vò lai, hieän taïi; trí bieát nhö thaät caùc thieàn ñònh, giaûi thoaùt, tam-muoäi ñònh, phaân bieät töôùng nhô, saïch; bieát caùc caên cao thaáp sai khaùc cuûa chuùng sinh; bieát caùc tính duïc, kieán giaûi sai khaùc cuûa chuùng sinh; bieát caùc tính cuûa theá gian; bieát choã ñi ñeán cuûa heát thaûy; bieát ñôøi tröôùc töø moät ñôøi cho ñeán voâ löôïng kieáp; bieát nhö thaät thieân nhaõn thaáy chuùng sinh, sinh ñöôøng laønh, ñöôøng döõ; nhö thaät bieát laäu hoaëc ñaõ heát neân ñöôïc taâm voâ laäu giaûi thoaùt; aáy laø möôøi löïc cuûa Phaät. Theá naøo laø boán ñieàu khoâng sôï? Ñoù laø Phaät noùi lôøi thaønh thaät raèng: Ta laø baäc Nhaát thieát trí. Hoaëc coù Sa moân, Baø-la-moân, trôøi, ma, Phaïm vaø chuùng sinh khaùc noùi raèng: Phaùp aáy Ta khoâng bieát, thì Ta cuõng khoâng thaáy coù chuùt maûy may sôï haõi. Vì theá Ta ñöôïc an oån, ñöôïc ñieàu khoâng sôï, an truù choã thaùnh chuùa, ôû giöõa ñaïi chuùng caát tieáng roáng sö töû, chuyeån baùnh xe phaùp maø caùc Sa moân, Baø-la-moân, hoaëc trôøi, ma, Phaïm, hoaëc caùc chuùng sinh khaùc thaät khoâng theå chuyeån ñöôïc; ñoù laø ñieàu khoâng sôï thöù nhaát. Phaät noùi lôøi thaønh thaät raèng: Ta saïch heát caùc laäu hoaëc, neáu coù Sa moân, Baø-la-moân, hoaëc trôøi, ma, Phaïm vaø caùc chuùng sinh khaùc noùi raèng:

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 8

Haønh ñaïo aáy khoâng theå ñöa ra khoûi theá gian, khoâng theå heát khoå, thì Ta cuõng khoâng thaáy coù chuùt maûy may sôï haõi. Vì theá Ta ñöôïc an oån, ñöôïc ñieàu khoâng sôï, an truù choã thaùnh chuùa, ôû giöõa ñaïi chuùng caát tieáng roáng sö töû, chuyeån baùnh xe phaùp, caùc Sa moân, Baø-la-moân, hoaëc trôøi, ma, phaïm, hoaëc caùc chuùng sinh khaùc thaät khoâng theå chuyeån ñöôïc; ñoù laø ñieàu khoâng sôï thöù tö. Theá naøo laø boán trí khoâng ngaïi? Ñoù laø: 1. Trí bieát nghóa, thoâng suoát khoâng ngaïi; 2. Trí bieát phaùp, thoâng suoát khoâng ngaïi; 3. Trí bieát töø ngöõ, thoâng suoát khoâng ngaïi; 4. Trí bieát vui noùi, thoâng suoát khoâng ngaïi. Theá naøo laø trí bieát nghóa thoâng suoát khoâng ngaïi? Ñoù laø trí bieát duyeân theo nghóa lyù; aáy laø Trí bieát nghóa thoâng suoát khoâng ngaïi. Theá naøo laø trí bieát phaùp, thoâng suoát khoâng ngaïi? Laø trí tueä duyeân theo giaùo phaùp, laø Trí bieát phaùp thoâng suoát khoâng ngaïi. Theá naøo laø trí bieát töø ngöõ, thoâng suoát khoâng ngaïi? Laø trí duyeân theo töø ngöõ, laø Trí bieát töø ngöõ thoâng suoát khoâng ngaïi. Theá naøo laø trí bieát vui noùi, thoâng suoát khoâng ngaïi? Laø trí tueä duyeân theo söï vui noùi, aáy laø Trí bieát vui noùi thoâng suoát khoâng ngaïi. Theá naøo laø möôøi taùm phaùp khoâng chung? 1. Thaân Phaät khoâng coù loãi 2. Mieäng Phaät khoâng loãi 3. Taâm nieäm Phaät khoâng loãi 4. Phaät khoâng coù dò töôûng 5. Phaät khoâng coù taâm baát ñònh 6. Phaät khoâng coù taâm khoâng bieát maø xaû boû 7. Söï ham muoán khoâng giaûm suùt 8. Tinh taán khoâng giaûm suùt 9. Nieäm khoâng giaûm suùt 10. Tueä khoâng giaûm suùt 11. Giaûi thoaùt khoâng giaûm suùt 12. Giaûi thoaùt tri kieán khoâng giaûm suùt 13. Heát thaûy thaân nghieäp haønh theo trí tueä 14. Heát thaûy khaåu nghieäp haønh theo trí tueä 15. Heát thaûy yù nghieäp haønh theo trí tueä 16. Trí tueä bieát ñôøi quaù khöù khoâng ngaïi 17. Trí tueä bieát ñôøi vò lai khoâng ngaïi 18. Trí tueä bieát ñôøi hieän taïi khoâng ngaïi. Theá naøo laø ba möôi hai

töôùng? 1. Loøng baøn chaân baèng phaúng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 9

2. Loøng baøn chaân coù töôùng baùnh xe ñuû ngaøn taêm 3. Ngoùn tay thon daøi 4. Goùt chaân roäng vaø baèng 5. Ngoùn tay, ngoùn chaân coù löôùi luïa xoøe nhö cuûa chim nhaïn 6. Tay chaân meàm maïi 7. Mu baøn chaân cao vaø ñaày 8. Baép ñuøi nhö nai chuùa Y neâ dieân 9. Khi ñöùng thaúng, ngoùn tay sôø ñeán ñaàu goái 10. Töôùng aâm taøng nhö traâu chuùa 11. Thaân cao vaø roäng caân ñoái nhö caây Ni caâu loaïi 12. Loâng treân thaân moïc xoay höôùng leân 13. Moãi loã chaân loâng coù moät sôïi loâng 14. Thaân saéc vaøng nhö maøu hoaøng kim 15. Coù aùnh saùng moät tröôïng 16. Da moûng, mòn 17. Baûy choã treân thaân ñeàu ñaën 18. Döôùi hai naùch ñaày ñaën 19. Phaàn thaân treân nhö Sö töû 20. Thaân to lôùn vaø thaúng 21. Vai troøn vaø ñeïp 22. Coù boán möôi caùi raêng 23. Raêng ñeàu ñaën 24. Raêng traéng trong 25. Hai maù nhö Sö töû 26. Ñöôïc thöôïng vò trong caùc vò 27. Löôõi roäng, daøi 28. Coù aâm thanh nhö cuûa Trôøi Phaïm thieân 29. Maét xanh bieác 30. Loâng mi nhö traâu chuùa 31. Nhuïc keá ôû treân ñaàu 32. Töôùng loâng traéng giöõa hai chaân maøy. Thaân Phaät thaønh töïu ba möôi hai töôùng, phoùng haøo quang chieáu khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, neáu muoán chieáu roäng thì khaép möôøi phöông voâ löôïng voâ soá theá giôùi, vì chuùng sinh neân thoï nhaän haøo quang moät tröôïng aáy. Neáu phoùng voâ löôïng aùnh saùng thì khoâng coù soá ngaøy thaùng, thôøi tieát, naêm. AÂm thanh cuûa Phaät bieán khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, neáu muoán aâm thanh lôùn thì bieán khaép möôøi phöông voâ löôïng voâ soá theá giôùi, tuøy theo chuùng sinh nhieàu ít maø aâm thanh ñeán khaép.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 10

LUAÄN: Hoûi: Töø tröôùc laïi ñaây, nôi nôi ñeàu noùi caùc phaùp tính Khoâng, laøm sao phaân bieät theá naøo laø coù thieän, baát thieän; töø sau ñoù trôû ñi, trong moãi phaåm noùi nghóa khoâng khaùc, côù gì Tu-boà-ñeà cöù moãi moãi hoûi laïi? Ñaùp: Vieäc aáy treân ñaõ ñaùp roài. Laïi nöõa, chuùng sinh töø voâ thæ sinh töû laïi ñaây vì taâm nhieãm tröôùc saâu naëng, khoù hieåu neân Tu-boà-ñeà cöù hoûi laïi. Laïi nöõa, Baùt-nhaõ Ba-la-maät muoán noùi yeáu nghóa cuûa tính Khoâng aáy neân thöôøng hoûi. Laïi nöõa, khi Phaät ôû ñôøi, chuùng sinh lôïi caên deã ngoä; sau Phaät dieät ñoä khoaûng naêm traêm naêm, chuùng sinh trong ñôøi Töôïng phaùp öa ñaém Phaät phaùp, rôi vaøo choã ñaém phaùp, hoaëc noùi caùc phaùp ñeàu Khoâng, nhö moäng, nhö huyeãn, côù gì laïi coù thieän, baát thieän? Vì theá neân Tu-boà-ñeà thöông xoùt chuùng sinh vò lai ñoän caên khoâng hieåu, neân hoûi laïi raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu caùc phaùp ñeàu Khoâng, côù sao phaân bieät coù thieän, baát thieän? Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Vì taâm phaøm phu ñieân ñaûo, ñoái vôùi caùc phaùp ñeàu khôûi leân dò kieán ñieân ñaûo, cho ñeán khoâng thaáy moät phaùp naøo thaät. Phaøm phu ñoái vôùi moäng thì ñaém moäng, ñoái vôùi ngöôøi naèm moäng thì ñaém vieäc ngöôøi thaáy moäng, cuõng ñaém vieäc troâng thaáy trong moäng. Haïng ngöôøi aáy neáu khoâng tin toäi phöôùc thì khôûi leân ba nghieäp baát thieän, neáu tin toäi phöôùc thì khôûi leân ba nghieäp thieän. Nghieäp thieän, baát

thieän, baát ñoäng. Nghieäp thieän laø nghieäp ôû trong coõi Duïc, coù quaû baùo vui thích; nghieäp baát thieän laø nghieäp coù quaû baùo öu caàu, khoå naõo; nghieäp baát ñoäng laø nghieäp coù quaû baùo sinh vaøo coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Boà-taùt bieát ba thöù nghieäp aáy ñeàu laø hö doái, khoâng thaät; ôû trong hai Khoâng, vì chuùng sinh thuyeát phaùp, laáy roát raùo khoâng, phaù chaáp phaùp; laáy voâ thæ khoâng, phaù chaáp töôùng chuùng sinh. ÔÛ vaøo trung ñaïo vì chuùng sinh thuyeát phaùp, ñoù laø naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi ñeàu laø Khoâng, nhö moäng, nhö huyeãn cho ñeán nhö hoùa, ôû trong aáy khoâng coù moäng cuõng khoâng coù ngöôøi thaáy moäng. Boà-taùt noùi vôùi chuùng sinh raèng: Caùc ngöôøi ñoái vôùi phaùp Khoâng, vì taâm ñieân ñaûo neân sinh chaáp tröôùc. Boà-taùt do söùc phöông tieän neân töø trong ñieân ñaûo keùo chuùng sinh ra khoûi; thí nhö xan tham laø ñieân ñaûo, laáy boá thí phaù xan tham maø chuùng sinh laïi ñaém theo boá thí aáy neân laïi noùi quaû baùo boá thí voâ thöôøng, khoâng thaät, töø boá thí keùo chuùng sinh ra khoûi khieán trì giôùi. Töø trong trì giôùi vaø quaû baùo trì giôùi, keùo chuùng sinh ra khoûi, noùi vôùi chuùng sinh raèng: Phöôùc coõi trôøi höôûng heát thì voâ thöôøng khoå naõo, keùo chuùng sinh ra khoûi, trì giôùi khieán lìa duïc, tu thieàn ñònh; laïi noùi thieàn ñònh vaø quaû baùo thieàn ñònh hö doái khoâng thaät, hay laøm cho chuùng sinh ñoïa vaøo ñieân ñaûo. Duøng moãi moãi nhaân duyeân noùi toäi loãi voâ thöôøng cuûa vieäc boá thí, trì giôùi, thieàn ñònh ñeå khieán chuùng sinh an truù Nieát-baøn. Phöông tieän ñöôïc Nieát-baøn laø boán

nieäm xöù cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Neáu boá thí, trì giôùi, thieàn ñònh laø phaùp thaät, thì khoâng neân daïy khieán xa lìa; nhö laáy boá thí, trì giôùi... phaù phaùp phaøm phu, aáy laø nhaân ñieân ñaûo phaùt sinh, tuy lôïi ích chuùng sinh thôøi gian ngaén, nhöng laâu daøi thì bieán khaùc, sinh ra khoå naõo, neân cuõng daïy khieán lìa boû. Boà-taùt duøng söùc phöông tieän, tröôùc daïy chuùng sinh boû toäi, taùn thaùn phöôùc ñöùc boá thí, trì giôùi, tieáp ñeán noùi vieäc boá thí, trì giôùi; cuõng chöa thoaùt khoûi khoå naõo voâ thöôøng, neân laïi noùi caùc phaùp Khoâng, chæ xöng taùn thaät phaùp, ñoù laø Voâ dö Nieát-baøn. Khi aáy Tu-boà-ñeà hoan hæ cho laø raát hy höõu. Boà-taùt coù theå bieát thaät töôùng caùc phaùp nhö vaäy. Nghóa laø bieát roát raùo khoâng, maø vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khieán ñaït ñeán Voâ dö Nieát-baøn. Phaät daïy ñoù laø moät vieäc hy höõu. Hoûi laïi laø muoán bieát phaùp hy höõu cuûa Boà-taùt. Heát thaûy Thanh-vaên, Bích-chi Phaät khoâng theå ñaùp phaùp hy höõu cuûa Boà-taùt aáy, huoáng gì laø ngöôøi khaùc! Tu-boà-ñeà hoûi: Theá naøo laø laïi coù phaùp hy höõu? Phaät ñaùp nhö trong Kinh ñaây noùi. Hoûi: Trong kinh naøy tröôùc daïy khieán boá thí, trì giôùi, thieàn ñònh, nay laïi noùi laïi, coù gì sai khaùc? Ñaùp: Tröôùc noùi veà sinh thaân Boà-taùt, nay noùi veà hoùa thaân; tröôùc noùi veà moät coõi nöôùc, nay noùi veà voâ löôïng theá giôùi, coù caùc sai khaùc nhö vaäy. Hoûi: Neáu Boà-taùt bieát Phaät laø phöôùc ñieàn, chuùng sinh chaúng phaûi phöôùc ñieàn, aáy laø chaúng phaûi phaùp Boà-taùt, vaäy Boà-taùt duøng söùc gì coù theå laøm cho Phaät vôùi suùc sinh bình ñaúng? Ñaùp: Boà-taùt duøng söùc Baùt-nhaõ, ñoái vôùi heát thaûy phaùp tu taâm roát raùo khoâng; theá

neân ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng heà coù phaân bieät. Nhö suùc sinh do naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi hoøa hôïp sinh, goïi laø suùc sinh. Phaät cuõng nhö vaäy, do caùc phaùp laønh hoøa hôïp, giaû goïi laø Phaät. Neáu ngöôøi thöông xoùt chuùng sinh ñöôïc voâ löôïng phöôùc ñöùc thì ñoái vôùi Phaät sinh taâm chaáp tröôùc, khôûi leân caùc aùc seõ maéc voâ löôïng toäi. Theá neân bieát vì heát thaûy phaùp roát raùo Khoâng cho neân khoâng khinh chuùng sinh, khoâng taâm aùi tröôùc, quyù troïng Phaät. Laïi nöõa, thaät töôùng caùc phaùp laø voâ töôùng, trong voâ töôùng aáy khoâng phaân bieät laø Phaät, laø chuùng sinh; neáu phaân bieät töùc laø chaáp thuû töôùng, theá neân xem bình ñaúng. Laïi nöõa, Boà-taùt coù hai phaùp moân: Moät laø phaùp moân roát raùo khoâng, hai laø phaùp moân phaân bieät toát xaáu. Vaøo phaùp moân khoâng thì ñöôïc quaùn bình ñaúng; vaøo phaùp moân phaân bieät thì caùc A-la-haùn, Bích-chi Phaät coøn khoâng baèng Phaät, huoáng gì suùc sinh! Vì ngöôøi kia khinh chuùng sinh, khoâng thöông xoùt boá thí, neân daïy khieán khoâng phaân bieät.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 12

Hoûi: Thaân Boà-taùt chaúng phaûi caây, ñaù, côù sao chuùng sinh ñeán caét xeû maø khoâng sinh taâm khaùc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt laâu ngaøy tu nhaãn Ba-la-maät cho neân coù theå khoâng saàu naõo; nhö tieân nhaân nhaãn nhuïc, bò ngöôøi caét tay chaân maø huyeát ñeàu bieán laøm söõa. Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt töø voâ löôïng kieáp laïi ñaây tu saâu taâm ñaïi töø bi, neân tuy coù bò caét xeû maø cuõng khoâng öu saàu, thí nhö caây coû khoâng coù taâm giaän. Coù ngöôøi noùi: Boà-taùt tu saâu Baùt-nhaõ Ba-la- maät, chuyeån ñoåi thaân ñöôïc quaû baùo Baùt-nhaõ taâm khoâng, neân khoâng bieát roõ raøng. Khi bò caét thaân theå taâm cuõng baát ñoäng, nhö vaät beân ngoaøi baát ñoäng, beân trong cuõng nhö vaäy, vì ñöôïc quaû baùo Baùt-nhaõ neân ñoái vôùi caùc phaùp khoâng heà phaân bieät gì. Coù ngöôøi noùi: Thaân Boà-taùt aáy khoâng phaûi ôû trong voøng sinh töû, maø laø phaùp tính sinh thaân ngoaøi ba coõi, truù trong quaû baùo thaùnh taâm voâ laäu, neân thaân nhö caây ñaù maø coù theå thöông keû ñeán caét xeû. Boà-taùt aáy sinh taâm ñöôïc nhö vaäy neân khi bò caét xeû, cöôùp giöït vaät beân trong, beân ngoaøi, taâm vaãn khoâng lay ñoäng; aáy laø phaùp hy höõu cuûa Boà-taùt. Laïi nöõa, phaùp hy höõu laø nhö trong Kinh ñaây noùi: Ta duøng maét Phaät xem thaáy Boà-taùt trong möôøi phöông theá giôùi nhieàu nhö caùt soâng Haèng vaøo trong ñòa nguïc laøm löûa taét, nöôùc soâi nguoäi; laáy ba vieäc giaùo hoùa chuùng sinh nhö trong Kinh naøy noùi. Hoûi: Neáu nhö vaäy, khoâng neân coù ba ñöôøng aùc? Ñaùp: Chuùng sinh trong ba ñöôøng aùc voâ bieân voâ löôïng, Boà-taùt tuy voâ löôïng voâ bieân maø soá chuùng sinh nhieàu gaáp voâ löôïng. Boà-taùt tuøy theo chuùng sinh coù nhaân duyeân coù theå ñoä, neáu ôû trong ba ñöôøng aùc maø coù caùc coâng ñöùc thì Boà-taùt ñoä, coøn keû toäi troïng thì khoâng thaáy Boà-taùt. Trong taâm Boà-taùt chæ laø moät töôùng, khoâng coù phaân bieät, neân khoâng moãi moãi tìm kieám chuùng sinh. Thí nhö vieäc ñaïi xaù, keû toäi gaàn maõn haïn thì ñöôïc ra khoûi, keû khoâng gaàn maõn haïn thì khoâng mong ra. Hoûi: Neáu chuùng sinh caét xeû Boà-taùt, hoaëc aên thòt Boà-taùt, thì phaûi coù toäi, laøm sao ñöôïc ñoä? Ñaùp: Boà-taùt coù baûn nguyeän:

Neáu coù chuùng sinh aên thòt Ta, Ta seõ laøm cho ñöôïc ñoä, nhö trong Kinh ñaây noùi: Chuùng sinh aên thòt Boà-taùt thì sinh loøng töø; thí nhö coù saéc, thanh, höông, vò, xuùc, coù ngöôøi nghe thaáy thì möøng, laïi coù ngöôøi nghe thaáy thì noåi giaän, muøi vò cuõng nhö vaäy, coù ngöôøi noåi giaän, coù ngöôøi sinh loøng töø. Nhö trong kinh Tyø-ma-la-caät noùi: AÂn côm coõi Höông Tích maø coù ngöôøi baûy ngaøy ñöôïc ñaïo, coù ngöôøi khoâng ñöôïc. Chaúng phaûi vì aên thòt neân ñöôïc ñoä, maø vì khôûi phaùt loøng töø neân ñöôïc ra khoûi suùc sinh, maø sinh vaøo thieän xöù, gaëp Phaät, ñöôïc ñoä. Coù

Boà-taùt traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp haønh saâu loøng töø, laáy vaät beân ngoaøi caáp thí cho chuùng sinh, yù chöa thoûa maõn, laïi töï ñem thaân boá thí môùi laøm ñaày ñuû. Nhö trong kinh Phaùp Hoa, Boà-taùt Döôïc Vöông laáy vaät chaâu baùu beân ngoaøi cuùng döôøng Phaät, yù chöa thoûa maõn, laïi laáy thaân laøm ñeøn cuùng döôøng Phaät, baáy giôø môùi thoûa maõn. Laïi nöõa, ngöôøi coù ñöôïc vaät beân ngoaøi tuy nhieàu maø khoâng cho laø coù ôn. Vì sao? Vì khoâng phaûi laø vaät quyù troïng ñaùng öa. Khi ñöôïc thaân theå kia môùi caûm kích, kính troïng; theá neân laáy thaân boá thí. Boà-taùt laïi vì haøng chö Thieân thuyeát phaùp nhö trong Kinh ñaây noùi roäng. Laáy boán vieäc nhieáp thuû chuùng sinh laø boá thí, aùi ngöõ, lôïi haønh vaø ñoàng söï. Boá thí coù hai nhö trong Kinh ñaây noùi roäng. Hoûi: Côù gì löôïc noùi boán ñaïo khaùc, maø noùi roäng vieäc cuûa nhaân ñaïo? Ñaùp: Trong ba aùc ñaïo, vì khoå nhieàu neân chuùng sinh ít nghi; neáu thaáy vieäc thaàn thoâng hy höõu cuûa Boà-taùt thì tin lieàn, öa ñaém, neân ñöôïc ñoä. Chö thieân vì coù maét trôøi, töï thaáy nhaân duyeân quaû baùo toäi phöôùc, Boà-taùt hieän chuùt ít thaàn tuùc thì lieàn hieåu. Ngöôøi vì maét thòt, khoâng thaáy quaû baùo toäi phöôùc, laïi phaàn nhieàu ñaém theo thaày taø ngoaïi ñaïo vaø kinh saùch taø kieán. Caùc phieàn naõo coù hai phaàn: moät laø thuoäc kieán, hai laø thuoäc aùi. Neáu chæ coù moät phaàn thì khoâng theå thaønh toäi lôùn. Ngöôøi coù ba ñoäc, laïi coù söùc taø kieán thì coù theå laøm ñuû vieäc aùc naëng; ngöôøi taø kieán laïi coù tham duïc, saân giaän thì coù theå laøm vieäc toäi naëng. Nhö Tu-ñaø-hoaøn tuy coøn coù ba ñoäc, song vì khoâng coù taø kieán neân khoâng gaây toäi naëng, rôi vaøo ba ñöôøng aùc. Theá neân trong loaøi ngöôøi, nhieàu ngöôøi coù ba ñoäc taø kieán, maét khoâng thaáy nhaân duyeân toäi phöôùc cho neân khoù ñoä, vì khoù ñoä neân Phaät noùi nhieàu. Hoûi: Neáu nhö vaäy, thì ñoái vôùi boán vieäc, côù gì noùi nhieàu veà boá thí noùi ít veà ba vieäc kia? Ñaùp: Trong boá thí nhieáp ñuû ba vieäc neân laáy taøi thí, phaùp thí giaùo hoùa chuùng sinh thì khoâng vieäc gì khoâng nhieáp. Laïi nöõa, trong boán vieäc tröôùc tieân, môû roäng boá thí thì bieát ba vieäc khaùc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu nhö vaäy, côù gì noùi löôïc veà boá thí maø noùi roäng veà phaùp thí? Ñaùp: Taøi thí ít, phaùp phí roäng raõi. Vì côù sao? Vì taøi thí ñöôïc quaû baùo coù haïn löôïng, phaùp thí ñöôïc quaû baùo khoâng coù haïn löôïng. Taøi thí raøng buoäc vaøo coõi Duïc, thoï quaû baùo ôû coõi Duïc; phaùp thí cuõng raøng buoäc vaø thoï quaû baùo trong ba coõi vaø cuõng laø quaû baùo ra ngoaøi ba coõi. Taøi thí hay cho caùi vui giaøu sang trong ba coõi, phaùp thí hay cho caùi vui thöôøng haèng cuûa Nieát-baøn. Laïi, taøi thí

töø phaùp thí sinh. Nhôø nghe phaùp maø laøm boá thí. Laïi nöõa,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 14

quaû baùo cuûa taøi thí chæ ñöôïc giaøu vui khoâng coù caùc thöù khaùc; quaû baùo cuûa phaùp thí cuõng coù giaøu vui, cuõng coù caùc thöù khaùc, cho ñeán ñöôïc quaû baùo Phaät ñaïo, Nieát-baøn. Do nhaân duyeân aáy neân noùi nhieàu veà phaùp thí. Hoûi: Trong kinh naøy côù gì Tu-boà-ñeà hoûi: Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng chaêng? Ñaùp: YÙ Tu-boà-ñeà laø: Neáu khi Boà-taùt ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng thì khoâng coøn goïi laø Boà-taùt, laøm sao chöa ñöôïc thaønh Phaät maø coù theå ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng? Ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng môùi goïi laø Phaät; neáu tröôùc ñaõ laø Phaät thì caàn gì ñeán trí Nhaát thieát chuûng? Phaät ñaùp: Nay ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng goïi laø Boà-taùt; ñaõ ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng thì goïi laø Phaät. Noùi moät caùch chaân thaät: Boà-taùt khoâng ñöôïc, Phaät cuõng khoâng ñöôïc. Vì sao? Vì Boà-taùt thì chöa ñöôïc coøn Phaät ñaõ ñöôïc roài khoâng coøn ñöôïc laïi! Theo phaùp theá tuïc neân noùi Boà-taùt nay ñöôïc, Phaät ñaõ ñöôïc roài; theo ñeä nhaát nghóa thì khoâng coù heát thaûy phaùp, huoáng gì coù Phaät vaø Boà-taùt! Laïi trong Kinh ñaây noùi: Taâm Phaät khoâng khaùc Boà-taùt, Boà-taùt khoâng khaùc taâm Phaät; thöù lôùp noái nhau khoâng döùt. Laïi hai taâm ñeàu Nhö, vì khoâng coù khaùc, khoâng coù phaân bieät. Hoûi: Ñònh chín thöù lôùp, ba möôi hai töôùng, tam möôi veû ñeïp tuøy hình laø phaùp theá gian chung coù, côù gì goïi laø phaùp khoâng chung cuûa xuaát theá gian? Ñaùp: Boán thieàn, boán ñònh voâ saéc, ñònh dieät thoï töôûng goïi laø ñònh chín thöù lôùp. Ñoái vôùi ñònh dieät thoï töôûng chæ Thaùnh nhaân coù ñöôïc, coøn boán thieàn, boán ñònh voâ saéc töø Sô thieàn khôûi leân khoâng xen laãn taâm khaùc maø vaøo Nhò thieàn, töø Nhò thieàn cho ñeán vaøo Dieät taän ñònh, trong moãi moãi nieäm thoï nhaän khoâng xen taâm khaùc neân goïi laø thöù lôùp. Phaøm phu laø ngöôøi toäi, ñoän caên, laøm sao coù theå ñöôïc ba möôi hai töôùng? Nhö Chuyeån luaân Thaùnh vöông, Ñeà-baø-ñaït-ña, Nan-ñaøø ñöôïc töôùng aáy, teân goïi tuy ñoàng maø veà ñaày ñuû uy ñöùc, trong saïch ñuùng choã thì khoâng ñoàng vôùi Phaät. Nhö tröôùc ñaõ phaân bieät töôùng cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông vaø töôùng cuûa Phaät khaùc nhau. Laïi, töôùng aáy laø quaû baùo cuûa thaùnh phaùp voâ laäu, quaû töï taïi theo yù, voâ löôïng voâ bieân, coøn töôùng cuûa Chuyeån luaân Thaùnh vöông laø do nghieäp phöôùc ñöùc, khoâng ñöôïc töï taïi, coù haïn coù löôïng. Laïi nöõa, Ñeà-baø-ñaït-ña, Nan-ñaø chæ coù ba möôi töôùng, khoâng phaûi coù ba möôi hai töôùng; Chuyeån luaân Thaùnh vöông tuy coù ba möôi hai töôùng maø khoâng coù uy ñöùc, khoâng ñaày ñuû, khoâng ñuùng choã, ñi keøm vôùi tham aùi, phieàn naõo v.v... Taùm möôi veû ñeïp tuøy hình ñaày ñuû chæ Phaät vaø Boà-taùt coù ñöôïc, nhöõng ngöôøi khaùc coù theå coù soá ít, hoaëc ngoùn tay thon daøi, hoaëc buïng nhoû maø khoâng coù uy ñöùc toát ñeïp neân khoâng noùi ñeán. Theá neân

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 15

noùi, phaùp xuaát theá gian khoâng chung vôùi phaøm phu, khoâng coù loãi. Hoûi: Töø tröôùc laïi ñaây nôi nôi ñeàu noùi veà caùc phaùp naêm uaån cho ñeán trí Nhaát

thieát chuûng maø khoâng noùi ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình aáy, nay Kinh naøy saép heát, côù gì trong moãi phaåm laïi noùi? Ñaùp: Phaät coù hai thaân laø sinh thaân vaø phaùp thaân; trong hai thaân aáy, phaùp thaân laø lôùn. Phaùp thaân lôùn neân söï lôïi ích nhieàu, nhö töø tröôùc laïi ñaõ noùi roäng. Nay gaàn heát kinh, veà nghóa sinh thaân caàn neân noùi, cho neân nay noùi. Laïi nöõa, sinh thaân töôùng ñeïp trang nghieâm laø quaû baùo cuûa thaùnh phaùp voâ laäu, nay thöù lôùp noùi, coøn treân kia noùi xen laãn vôùi caùc Ba-la-maät. Nghóa cuûa boán nieäm xöù v.v... nhö tröôùc noùi. Nghóa cuûa möôøi löïc cuûa Phaät laø saâu xa, nay seõ löôïc noùi. Hoûi: Möôøi löïc cuûa Phaät laø, neáu theo töôùng chung maø noùi thì chæ laø moät löïc, ñoù laø löïc cuûa trí Nhaát thieát chuûng; neáu theo töôùng rieâng maø noùi thì coù ngaøn, vaïn, öùc löïc, theo moãi phaùp ñeå goïi teân; nay côù gì chæ noùi möôøi löïc? Ñaùp: Phaät thaät coù voâ löôïng trí löïc, song chæ vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc, khoâng theå haønh ñöôïc, neân khoâng noùi. Möôøi löïc aáy ñoái vôùi chuùng sinh coù theå ñoä vöøa ñuû duøng ñeå ñoä. Vì sao? Vì Phaät duøng trí löïc thò xöù, phi xöù quyeát ñònh bieát leõ nhaân quaû trong heát thaûy phaùp. Nghóa laø taïo ng- hieäp aùc thì ñoïa vaøo ñöôøng aùc, laø coù leõ aáy (thò xöù), taïo nghieäp aùc maø sinh leân coõi trôøi laø khoâng coù leõ aáy (phi xöù); laøm nghieäp thieän cuõng nhö vaäy. Khoâng lìa naêm trieàn caùi, khoâng tu baûy giaùc chi maø ñöôïc ñaïo, thì khoâng coù leõ aáy (phi xöù); lìa naêm trieàn caùi, tu baûy giaùc chi maø ñöôïc ñaïo, coù leõ aáy (thò xöù). Chín trí löïc kia ñeàu vaøo trong trí löïc naøy. Phaät duøng trí löïc naøy truø löôïng chuùng sinh trong möôøi phöông saùu ñöôøng, keû coù theå ñoä, keû khoâng theå ñoä; keû coù theå ñoä thì duøng moãi moãi nhaân duyeân thaàn thoâng bieán hoùa ñeå ñoä thoaùt; keû khoâng theå ñoä thì ñoái vôùi ngöôøi aáy tu taâm xaû. Thí nhö thaày thuoác hay xem töôùng traïng cuûa beänh maø thaåm ñònh bieát coù theå soáng thì chöõa trò, khoâng theå soáng thì rôøi boû. Phöông tieän ñoä chuùng sinh cuûa nghieäp löïc kia, ngöôøi do nghieäp maø thoï thaân, bò raøng buoäc trong theá gian, do löïc thieàn ñònh neân ñöôïc giaûi thoaùt. Haønh giaû taát phaûi tìm hieåu khoå töø ñaâu sinh, do ñaâu dieät, theá neân duøng hai löïc. Nghieäp löïc coù hai phaàn: Moät laø nghieäp saïch coù theå döùt nghieäp aùc, hai laø nghieäp nhô. Nghieäp saïch laø thieàn, ñònh, giaûi thoaùt, caùc tam-muoäi; nghieäp khoâng saïch laø nghieäp laøm cho thoï thaân trong ba coõi. Ngöôøi coù hai haïng: Haïng ñoän caên vì thoï thaân neân taïo nghieäp, haïng lôïi caên vì dieät thaân neân taïo nghieäp. Hoûi: Neáu nhö vaäy, côù gì khoâng ñeàu daïy khieán laøm nghieäp saïch?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 16

Ñaùp: Vì chuùng sinh caên coù lôïi, ñoän. Hoûi: Chuùng sinh vì sao coù lôïi, ñoän. Ñaùp: Vì löïc maïnh cuûa duïc, chuùng sinh coù taâm aùc duïc, thöôøng vaøo choã aùc, neân ñoän. Duïc laø tham muoán. Tham muoán vieäc toäi sinh nghieäp aùc, neân ñoän. Ngöôøi ham muoán thieän thì vui ñaïo, tu caùc phaùp trôï ñaïo neân lôïi. Hoûi: Chuùng sinh vì sao khoâng ñeàu ham muoán thieän. Ñaùp: Vì theá maø Phaät noùi theá gian coù moãi moãi tính: Tính thieän, tính aùc... Ngöôøi tính aùc ham muoán ñieàu aùc, ham muoán aùc neân caên ñoän; nhö tính löûa noùng, tính nöôùc öôùt,

khoâng neân traùch vì sao. Hoûi: Ham muoán aùc töùc laø tính aùc, coù gì sai khaùc maø laøm thaønh hai löïc? Ñaùp: Coù tính tröôùc, vì muoán ñöôïc neân phaùt sinh; thí nhö tröôùc coù gheû, vì chaïm ñeán neân ra maùu. Tính ôû trong, ham muoán ôû ngoaøi; tính naëng, ham muoán nheï; tính khoù töø, ham muoán deã boû; tính saâu, ham muoán caïn. Duøng tính taïo nghieäp chaéc seõ thoï baùo, duøng ham muoán taïo nghieäp khoâng chaéc thoï baùo; coù sai khaùc nhö vaäy. Laïi, coù ngöôøi noùi: Taäp thöôøng ham muoán taêng tröôûng beøn thaønh tính. Tính cuõng coù theå phaùt sinh ham muoán. Ngöôøi aáy neáu ñôøi naøy hoaëc ñôøi sau thöôøng taäp ham muoán thì trôû thaønh tính. Töø tính aáy maø laøm aùc, laøm thieän; neáu ôû tính thieän thì coù theå ñoä, neáu ôû tính aùc thì khoâng theå ñoä. Phaät ñaõ bieát hai tính cuûa chuùng sinh roài, laïi bieát quaû baùo kia theo ñöôøng thieän, ñöôøng aùc khaùc nhau. Tính aùc thì ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc, tính thieän thì thaønh boán ñöôøng: Ngöôøi, trôøi, A-tu-la vaø Nieát-baøn. Hoûi: Trí löïc bieát choã ñeán cuûa heát thaûy vôùi löïc thieân nhaõn, coù gì sai khaùc? Ñaùp: Löïc thieân nhaõn chæ thaáy ñöôïc khi sinh, khi cheát, coøn ñaây laø bieát ñöôïc khi chöa cheát. Thieân nhaõn thaáy nhaân bieát quaû, coøn ñaây thaáy quaû baùo toäi phöôùc hieän tieàn, ñoù laø trí löïc bieát choã ñeán cuûa heát thaûy (chí xöù ñaïo löïc). Hoûi: Thanh-vaên, Bích-chi Phaät cuõng ñöôïc Nieát-baøn, cuõng coù theå giaùo hoùa chuùng sinh, côù sao khoâng coù löïc aáy? Ñaùp: Vì theá maø noùi ba löïc sau bieát vieäc chuùng sinh trong ba ñôøi thoâng suoát cuøng khaép. Duøng löïc bieát maïng soáng ñôøi tröôùc, bieát khaép vieäc goác, ngoïn quaù khöù cuûa heát thaûy chuùng sinh. Do löïc thieân nhaõn sinh töû, bieát khaép voâ löôïng vieäc trong ñôøi vò lai cuûa chuùng sinh. Bieát nhö vaäy roài, bieát chuùng sinh trong hieän taïi, ngöôøi coù theå ñoä thì vì hoï noùi phaùp döùt heát laäu hoaëc. Vì theá neân chæ coù Phaät môùi coù löïc aáy, haøng Nhò thöøa khoâng coù.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 88 17

Nhö coù moät ngöôøi ngay trong moät ngaøy coù theå ñöôïc A-la-haùn maø Xaù-lôïi-phaát noùi trong moät ngaøy khoâng theå coù nhaân duyeân ñöôïc ñaïo, beøn boû ñi maø khoâng chòu ñoä. Luùc xeá chieàu, Phaät duøng thaàn thoâng tuùc maïng, thaáy ngöôøi aáy traûi qua hôn taùm vaïn kieáp tröôùc, coù nhaân duyeân ñöôïc ñoä nay ñaõ thaønh töïu, neân Phaät thuyeát phaùp cho, lieàn ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Laïi nöõa, Phaät duøng trí löïc ñaàu, bieát töôùng chuùng sinh coù theå ñoä hay khoâng theå ñoä. Duøng löïc thöù hai, bieát chuùng sinh bò hai chöôùng ngaên che. Ngöôøi khoâng bò ngaên che thì duøng löïc thöù ba, bieát chuùng sinh, ngöôøi coù thieàn ñònh, giaûi thoaùt, tònh, baát tònh. Duøng löïc thöù tö, bieát caên tính chuùng sinh coù lôïi, coù ñoän, coù theå thoâng hieåu phaùp tính, khoâng thoâng hieåu phaùp tính. Duøng löïc thöù naêm, bieát nhaân duyeân caên lôïi, ñoän vaø ham muoán thieän, aùc cuûa chuùng sinh. Duøng löïc thöù saùu, bieát moãi moãi tính cuûa hai duïc. Duøng löïc thöù baûy, bieát caên lôïi, ñoän vaø baûy choã quaû baùo thieän, aùc cuûa chuùng sinh. Duøng löïc thöù taùm, bieát nghieäp thieän, aùc ñôøi tröôùc cuûa chuùng sinh chöôùng ngaïi hay khoâng chöôùng ngaïi. Duøng löïc thöù chín, bieát chuùng sinh ñôøi nay chöa theå ñoä, sinh ñôøi sau coù theå ñoä. Duøng löïc thöù möôøi bieát chuùng sinh do cöûa giaûi thoaùt Khoâng maø vaøo Nieát-baøn, hoaëc do cöûa Voâ töôùng,

Voâ taùc maø vaøo Nieát-baøn, bieát chuùng sinh ñoái vôùi kieán ñeá ñaïo, tö duy ñaïo trong moãi nieäm döùt ñöôïc bao nhieâu kieát söû. Do möôøi trí löïc aáy, truø löôïng nhaân duyeân cuûa chuùng sinh coù theå ñoä maø vì hoï thuyeát phaùp. Do theá maø thuyeát phaùp khoâng uoång lôøi. Hoûi: Trí tueä cuûa Phaät voâ löôïng, thaân töôùng Phaät cuõng voâ löôïng. Laïi thaân Phaät hôn caùc Thieân vöông, côù gì Phaät ñoàng vôùi Chuyeån luaân Thaùnh vöông, coù ba möôi hai töôùng? Ñaùp: Ba möôi hai töôùng khoâng nhieàu khoâng ít, nghóa lyù nhö tröôùc ñaõ noùi. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Töôùng cuûa Phaät vaø Boà-taùt khoâng hieän nhaát ñònh nhö trong ñaây noùi. Tuøy theo choã chuùng sinh öa thích coù theå daãn daét taâm hoï maø hieän töôùng. Laïi, hoaëc nhö coù chuùng sinh khoâng quyù vaøng maø quyù caùc saéc khaùc, nhö löu ly, pha leâ, kim cöông. Neáu ngöôøi theá gian nhö vaäy thì Phaät khoâng hieän saéc vaøng maø hieän caùc saéc ñaùng öa khaùc. Laïi, hoaëc coù chuùng sinh khoâng quyù ngoùn tay thon, daøi vaø coù maøng löôùi, vì ngoùn tay daøi, coù moùng saét laø töôùng quyû La-saùt; vì maøng löôùi laø töôùng chim Nhaïn, laøm vieäc khoâng tieän, nhö maëc aùo v.v.., thì caàn duøng laøm gì? Hoaëc nhö ôû nöôùc Keá-taân, Boà-taùt Di-ñeá-leä-thi-lò tay coù maøng löôùi, ngöôøi cha gheùt cho laø quaùi dò, laáy dao caét ñi, noùi raèng sao con ta gioáng nhö chim. Hoaëc coù ngöôøi khoâng öa vai troøn lôùn, cho laø gioáng nhö böùu; hoaëc cho buïng khoâng hieän baøy nhö töôùng ñoùi; hoaëc cuõng coù ngöôøi cho

maét xanh laø khoâng ñeïp, chæ öa maét traéng, ñen, phaân minh v..v... Theá neân bieát, Phaät tuøy choã öa thích cuûa chuùng sinh maø hieän töôùng. Nhö vaäy, thöôøng khoâng do nhaát ñònh. Coù ngöôøi noùi: Ba möôi hai töôùng aáy laø thaät coù nhaát ñònh, do söùc thaàn thoâng bieán hoùa thaân, theo choã öa thích cuûa chuùng sinh maø hieän töôùng. Coù ngöôøi noùi: Phaät coù khi thaàn thoâng bieán hoùa, coù khi theo choã sinh ôû theá gian, seõ sinh ñeán, khoâng ñöôïc noùi do thaàn thoâng bieán hoùa. Laïi, trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi theo choã chuùng sinh sinh maø hieän töôùng, nhö trong kinh Maät Tích noùi, hoaëc hieän thaân saéc vaøng, hoaëc hieän thaân saéc baïc, hoaëc hieän saéc maët traéng, maët trôøi, tinh tuù; hoaëc cao hoaëc thaáp, tuøy theo chuùng sinh coù theå daét daãn maø hieän töôùng. ÔÛ ñaây, tuøy theo ngöôøi nöôùc Thieân Truùc trong coõi Dieâm-phuø-ñeà öa thích thì Phaät hieän ba möôi hai töôùng. Ngöôøi nöôùc Thieân Truùc ñeán nay coá söûa baép vai cho daøy, lôùn, treân ñaàu ñeàu coù beän toùc cho laø ñeïp. Theo nhö töôùng ngöôøi noùi, töôùng naêm choã daøi laø ñeïp: Töôùng maét, muõi, löôõi, caùnh tay, ngoùn tay, ñuøi, tay, chaân; hoaëc coù baùnh xe, hoaëc nhö hoa sen, hoaëc maøu traéng oác, hoaëc nhö maët trôøi maët traêng; theá neân baøn tay, baøn chaân Phaät coù töôùng baùnh xe ngaøn taêm, ngoùn tay thon, daøi; muõi cao, ñeïp; löôõi roäng, daøi vaø moûng. Nhöõng töôùng nhö vaäy ñeàu hôn caùc töôùng ñöôïc quyù nhö tröôùc, neân khôûi taâm cung kính. Coù coõi nöôùc Phaät hieän ra ngaøn vaïn töôùng, hoaëc voâ löôïng voâ soá töôùng, hoaëc naêm, saùu, ba, boán töôùng; ôû ñaây vì theo choã öa thích cuûa ngöôøi Thieân Truùc neân Phaät hieän ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.